

Í dag

»DEN DAG VI SPRÆNGTE
TIRPITZ«

HIN fyrsta frágreiðingin, íð nakrantíð er vörðin almannakunnngjörð um ta ferð-
ina, tá breiskir hermenn sprongdu týska risaskipið »Tirpitz« hefur nýliga stað-
ið blaðnum »Sunday Express« og danska blaðnum »Aktuelle«, haðani vit hava
fingió löyvi at endurgeva hesa sera áhugaverðu frágreiðing frá einum av teim-
um, ið luttóku at sjálvum alópnum. Í hesum og fylgjandi blaðum verða vit at
endurprenta frágreiðingina í donsku týðingini.

Eftir RICHARD KENDAL
kaptainlöytnanti.

»Tirpitz« má for enhver pris tilintgöres, meddelte admiralitetet i Whitehall
— og her er beretningen om den måske mest fantastiske aktion under den 2.
verdenskrig — for første gang fortalt af en af dem, der selv var med i de 6
dverg-ubåde, som den 11. september 1943 for sidste gang startede fra deres
hemmelige base i nærheden af Glasgow.

SENKNINGEN af nazi-slagskibet »Tirpitz« begyndte for mig en råkold, blæ-
sende dag på HMS »King Alfred«, den kgl. marines officersuddannelsesskole i
Hove, Sussex. På skibets opslagstavle så jeg en bekendtgørelse på en enkelt
linje: »FRIVILLIGE SOGES TIL SÆRLIG TJENESTE«.

Det var i januar 1943. Jeg var 19 år og kadet, og krigen tog sig temmelig
rosenrød ud for mig. Jeg savnede kun en ting — handlingens spænding.

DER var ingen antydning af rygte på
skibet om, hvad denne særlige tjeneste
kunne være. På den tid var der alt for
mange nydnevnte søløjtnanter af 2.
grad, der havde kedsommelige arbejder,
og jeg ønskede ikke at slutte mig til
deres brigade, derfor havde jeg intet at
tabe ved at melde mig frivilligt.

Jeg blev forført af kaptajn »Lille«
Fell, lederen af marinens menneske-torpe-
do eskadron.

Dengang vidste jeg ikke, at »Lille«
Fell i over et år havde arbejdet med
planer om underseiske sabotører, der på
to-mands menneske-torpedoer skulle sni-
ge sig gennem de minefelter, som be-
skyttede tyske ankerpladser i de norske
fjorde.

Det var en dristig og farlig plan, fak-
tisk uden chance for de angribende til
at slippe fra det med livet.

Han spurgte mig gentagne gange, om
jeg var en god svømmer og idrætsmand,
og var imponeret, da jeg fortalte ham,
at jeg i to år havde været de sydlige
amters juniormester i et berømt løb, og
at jeg også havde repræsenteret flåden
mod hæren og RAF i 1942. — Så spur-
te han, om jeg ville have noget imod at
gøre tjeneste i en undervandsbåd, og om
jeg troede, det ville gøre mig noget at
blive indeslæret i sådan et lille rum.

Jeg troede dengang, at han hvervede
mandskab til den regulære undervands-
båds-tjeneste. Han lod ikke skinnu igen-
nem, at han i virkeligheden søgte mand-
skab til krigens største angreb til sos.

DE FØRSTE DYKNINGER

Efter to af disse forløb og sikkert den
strengeste lægeundersøgelse, jeg nogen-
sinde har gennemgået i tjenesten, med-
delte »Lille« Fell, at jeg var antaget til
særlig tjeneste.

Jeg fik ordre til at melde mig på
»Dolphine« i Portsmouth — skolen for
underseisk krigsførelse.

På »Dolphine« måtte jeg gennemgå en
6 ugers anstrengende og nervepirrende
træning. Den begyndte med de sædvan-
lige dykkerdrægter. Vores første forsøgs-
dykning var himmelråbende.

Vi var 30 i den specielle tjenestegrup-
pe, og de tog os midt ud i Portsmouth
havn, der er lige ved 30 meter dyb. Vi
gik til bunds og lukkede alle for megen
luft ind i dragterne for at komme op.

Skønt jeg var temmelig lille, havde de
givet mig en dykkerdragt af standard-
størrelse. Den var alt for stor til mig,
og da jeg fyldte den med luft for at
komme op til overfladen, svulmede den
op som en stor ballon. Alle brølede af
latter. Den var blæst sådan op, at jeg

var helt forsvunden i den. Den ledende
dykkerinstruktør kiggede ind af front-
ruden i min hjelm og råbte: »Gudfader-
bevares, fyren er væk«.

Da vi efter en uges tid havde lært at
kontrollere lufttilførslen, gik vi lidt efter
over til fremandsgrægter af gummi med
iltbeholdere fastspændt på ryggen.

Vi startede med dem i en 10 meter
dyb tank på »Dolphine«, lærte, hvordan
vi skulle gå ned til bunden og spadser
rundt, og hvordan vi skulle arbejde i
længere tid under vandet.

Langsomt gik aktionsplanen, som vi
blev trænet til, op for os. Admiralitetet
var øjensynlig ved at grundlægge en
kommando, der kunne angribe de fjendt-
lige beskyttede mål i de af nazisterne
okkuperede europæiske havne.

MENNESKE-TORPEDOEN

På daværende tidspunkt tænkte vi:
hvordan vil de få os ind i disse havne!

Ingen — end ikke den særlige tjene-
stegruppe — havde dengang hørt om
marinens mest lovende og strengt hem-
melige våben: menneske-torpedoen.

Den var Englands svar på den ydmyn-
gelse, der var tilføjet landet ved histo-
riens første menneske-torpedo-angreb
den 19. september 1941, hvor tre briti-
ske skibe: tankskibet »Dorndaydale«
den 10.900 ton fragtdamper »Durham«
og det 2444 ton tankskib »Fiona Shelle«
blev sprængt i luften ved Gibraltar.

De var blevet sænket med magnet-
miner, påsat af den italienske flådes frø-
mænd, der under vandet red på dverg-
undervandsbåde. I december samme år
modtog den britiske flåde endnu et svi-
ende slag, da de italienske frømand lamm-
ede slagskibene »Queen Elizabeth« og
»Valiente« i Alexandrias havn i Ægypten.

Dette fremkaldte et skarpt memoran-
dum, dateret den 18. januar 1942 fra
premierminister Winston Churchill til
generalstabens øverstbefalende (Chief
of Staff Committee): »Er der nogen
grund til, at vi ikke skulle være i stand
til samme videnskabelige angrebshand-
ling som italienerne. Men skulle have
troet, at vi kunne have ligget i spidsen.
Fra »Dolphine« tank gik vi flyvefer-
dige frømand over til den meget pas-
sende 10 meter dybe indse på Halsey-
øen i Portsmouths havn.

Den blev anvendt af adskillige flåde-
afdelinger som forsøgsområde. Dag
efter dag gik vi ned til bunden og lærte,
hvordan man skulle arbejde under van-
det; hvordan man skulle save træ; hvor-
dan man skulle hære som i træ; hvor-
dan man skulle bygge og demontere
maskiner; hvordan man så let og nor-

malt som muligt skulle klare sig dere-
nede.

Det var mere end noget andet en un-
dersøgelse af vor fysiske udholdenhed.
Da der var gået 4 uger, kunne vi op-
holde os der 6 timer ad gangen. Når vi
blev taget op af vandet var vi aldeles
udmattede.

DET VAR NÆR GAAET GALT

Søen var en af flådens allerhemmelig-
ste og bedst bevogtede områder under
krigen. De af os, der arbejdede i den
ene ende af den, havde ikke fjerneste
begreb om, hvad den anden afdeling, der
arbejdede i den modsatte ende, foretog
sig.

Indtil en dag, hvor en halv snes
stykker af os arbejdede nede på bunden.
En eller anden kastede en ny type dyb-
vandsbombe ud i den anden ende af
søen, og den underseiske eksplosion
ramte os som et hammerslag i nakken.

Vi skød op til overfladen på rekord-
tid. Hvis drengene i den anden ende af
søen havde haft lidt mere held med sig,
da de kastede den dybvandsbombe, ville
halvdelen af de frømand, der var på
ovelsse, sandsynligvis være blevet dræbt.

Herefter bad vi hofligt dydebomber-
ne om at holde inde med skydningen,
når vi var i vandet.

Nýggjárströð

(Framhald frá 2. síðu)

vörðu lent av statí her uppi ella av
statí og landskassa.

Minstalónin hjá fiskimonnun var
eisini vörðin hækkað frá 650 til 900 kr.
og prívíðbótin hjá útróðramonnun frá
2 og 5 til 6 og 9 oyru kg fyri fisk, ið
varð avreiðdur í Føroyum atvíkavist av
dekkisforun og opnum bátum. Fyri gron
lendskan útróðrafisk varð prívíðbót
tvífaldað atvíkavist fyri fisk/fisk og salt-
fisk frá 2 til 5 og 5 til 10 oyru kg.

Tær velduga uppgávurnar og lónar-
vøkstur hevur havt boð eftir meiri pen-
ingi til landskassan.

Meðan hin beinleiðis skatturin hevur
staðið við, ja veruliga er lækkaður við
hækkan av inntøkmáarkinum fyri lands-
skatt til 4000 kr. og barnatílskot við 80
kr. upp á barnið hjá øllum við skatta-
inntøku undir 9000 kr., er tollurin hæk-
kaður, seinast við 4 % í umsetingaravgift
av allari innflytan. Men hin minnimenti
hevur í barnatílskotum og hækkan av
inntøkmáarkinum fyri landskatt fingið
meiri enn víðurgjöld fyri tæ 4 %.

Vónandi vilja tær mongu nýggju ar-
beiðsambóðini, tær mongu nýggju fyri-
tøkurnar og tær av teimum nógvu stóru
almennu og prívatu arbeidunum vaks-
andi arbeislesnirnar okja so nógv um
landskassans inntøkur, at hesin vøkstur
meiri enn so orkar at bera útreislsurnar.
Tað er eisini í hesum sambandi at
leggja við, at staturin tekur sín góða
bróðurpart av meirútreislsunum. Bára
av teimum 15 milliónunum í sosialum
útreislsunum, ið talan er um, tá ið hesar
tann 1. apríl eru komnar í hæddina,
verður hann at rinda stívar 8 milliónur.

Mentunarlaga hevur árið eisini borið
á rætta borið.

Hópin av skúlahygningum eru vígdir
í ár.

Studentaskúlin er undir bygningi og
komin væl á leið.

Háskúlin er víðkaður við prýðiligum
skúlahygningi og leikfínishall.

Avgjørt er at fara undir at byggja
lærarskúlahygning við 8 klassaðum
venjingarskúla.

Sjómansskúlin stendur nú liðugur sum
ein hin prýðiligasti bygningur í býnum.
Avgjørt er at víðka undirvísingina, so
menn eisini kunnu taka skipsførarpróg-
v her.

Fyrirleikar er undirvísing av deyvum
og dumbum í Føroyum.

Hin stórsti dentur er lagdur á at fáa
tekniskan skúla á teimum stórstu pláss-

Vi var gruppe nr. 2, der blev trænet
som frømand. Den første gruppe på 20
mand var næsten helt udslettet.

2 mand blev dræbt under uddannel-
sen, andre 10 mistede livet, da under-
vandsbåden »P. 311«, der havde taget
dem med på et angrebstogt til Italien,
løb på en mine under overfladen i fjendt
ligt farvand. De overlevende fra det
første skæbnesvangre tog sluttede sig til
os for at blive genoptrænet.

Frømandene var flådens nyeste og
farligste form for krigsførelse. Vi var
blandt de første, der arbejdede med un-
derseiske angrebsmetoder for de alliere-
de, og det var stadig i høj grad et
spørgsmål om forsøg og fejl.

I løbet af disse uger fandt admira-
litetet ud af, om vi led af klaustrofobi,
mavekræmper eller psykisk krænk efter
langvarige ophold under vandet.

Mange af de frivillige brød sammen
i disse 4 uger. De blev kørt bort med
ødelagte nerver, med blodet boblende af
for meget kvælstof, med iltfor-
giftning eller sprængte trommehinder.
Kun de bedst egnede og sejeste, såvel
psykisk som fysisk, kom levende fra
disse indledende uger.

(Framhald i næste blads)

unum, fyrst og fremst i Havn.

Studningur til tæ lesandi er mærg-
faldaður við at okja lesnaðarstudningin
í fíggjarlógini og við at fáa »ungdom-
mens uddannelsesfonde« eisini at virka í
Føroyum.

Fáttalir studentar, sum ongan stud-
ing friga áður, men máttu rinda pening
fyri at fáan skúlan, fáa nú frian skúla
og kunnu koma upp í hálvtríðja túsund
í studningi bára frá »Ungdommens ud-
dannelsesfonde«.

Ásannanin, at menniskjan er sam-
felagsins dýrmetasta arbeiðs- og skapar-
kraft, og at tað reður um at veita
hvorji einstøku menniskju hina hollastu
undirvísing og andaliga mýking, dubb-
ing og venjing til arbeiðið, og at einki
er so víst at koma samfelaginum fleir-
falt aftur til góðar sum skúla- og up-
plýsingarútreislsurnar, hevur fest seg fast-
ari og fastari í yvirveiningina hjá fleiri
og fleiri.

Hesa mentunnar og framburðsleið
megu vit aldri svíkja, men halda fram
á og undirbyggja dyggari og dyggari í
hvorjum.

Menniskja og lukkan hjá hvorjum ein-
stakum eigur altíð at vera í miðjun!

Um iðíð er økt sum heild tíkið, er
skjótin, sum flyktist um útvarpið við
seinasta áramótið, týtur.

Vit kenna saknið og sorgina.

Men kortini kenst tað sum ársins
míla hond innvið okkum, at í farna
árinum vörðu færri verðandi har úti í
tí kalda havi enn vanligt plagar at vera.

Vit boyggja hovuð okkara í tokk fyri
hesa miskunn, samstundis sum vit í
djúpastu samkenslu við tæy, sum eftiri
sita, minnst tær og teir, ið fóru, og
vit takka teimum fyri teirra gerning,
meðan tæy hvør á sín hátt vóru í land-
sins stóra samstarvi saman við okkum!

Tað dregr á loftinum úti í stóru
verð.

Vit eru smáir og muna einki. Men í
ongum býr ein sterkari longslu og inn-
ligari bøn um alheims frið og samstarv
uttan mun til líti og áttir enn í okkum.
Í hesum friði og samstarvi hongur lív
og tilvera hjá hvorjum einstakum menn-
iskja, hvør ið hon so býr.

Vit taka hendur saman og fara inn í
tað nýggja árið til arbeiðis í vónini og
bónini um Guds forsjón og signing fyri
land og fólk.

Landsstýrisins og egna vegna sendi eg
Føroya fólk ta hjartaligastu nýttárs
heilsu við øllum góðum ynskjum fyri
tí nýggja árinum og við tokk fyri 1961.

Eitt gott, framburðsrikt og lukkligt
1962!